

Kan AI hjælpe os i rummet?

□ Introduktion+

□□ 1-2 lektioner

□ 7.-9. klasse

□ Teknologiforståelse, Dansk, Naturfag

Hvordan kan kunstig intelligens hjælpe os med rumrejser og gøre planeter beboelige for mennesker?

□ Sikkerhed+

Opmærksomhed

- **Skærmtid og ergonomi:** Langvarigt intenst arbejde foran computere/tablets kan medføre hovedpine, træthed i øjnene og dårlig siddestilling.
- **Digital sikkerhed og data:** Eleverne kan risikere at dele personlige oplysninger (som fulde navne eller adgangskoder) i eksterne AI-systemer.
- **Uforudsigeligt AI-indhold:** AI-generering kan i sjældne tilfælde give uventede, upassende eller skræmmende svar/billeder.
- **Snublefælder:** Mange computere i gang samtidig kan skabe rod med opladerkabler på gulvet.

Forholdsregler

- **Rammer for AI:** Brug kun lærergodkendte AI-platforme (helst GDPR-sikrede skoleversioner), og mind eleverne om aldrig at indtaste personfølsom data.
- **Ergonomiske pauser:** Læg faste pauser ind, hvor eleverne rejser sig, kigger væk fra skærmen og strækker kroppen.
- **Kabelstyring:** Sørg for, at ledninger trækkes langs vægge eller tapes fast, så ingen snubler.

Førstehjælp

- **Ved overbelastning:** Ved tegn på hovedpine eller øjentræthed skal eleven holde pause fra skærmen, gå ud i den friske luft og drikke et glas vand.

- **Digitalt uheld (uønsket indhold):** Hvis en elev støder på ubehageligt AI-indhold, lukkes skærmen straks, og situationen tales igennem med læreren.
- **Ved fald/snublen:** Almindelig førstehjælp (plaster ved hudafskrabninger eller is på ved slag).

Oprydning

- **Digital oprydning:** Eleverne logger ud af alle benyttede AI-tjenester og platforme samt lukker computerne korrekt ned.
- **Fysisk oprydning:** Strømkabler rulles pænt sammen og lægges på plads, og computerne sættes i ladeskabet.

□ Vejledning+

Velkommen til Mars-basens kontrolcenter. I skal nu i dialog med **EVI** (*Extraterrestrial Vegetation Intelligence*). EVI er ikke en helt almindelig computer – hun er en kunstig intelligens, der er begyndt at udvikle sin egen bevidsthed, følelser og logik.

Hendes opgave er hjælpe jer på rumrejser og gøre planeter beboelige, men vejen dertil er fyldt med benhårde etiske valg. Det er **jeres** opgave at styre hende igennem dem!

Regler:

1. **Hold samtalerne korte:** EVI er programmeret til at svare ultra-kort. Giv hende korte beskeder eller ordrer tilbage (f.eks. *“EVI, giv os en status på strømmen”* eller *“EVI, vi mangler mad i sektor 2”*).
2. **Træf valget som et team:** Hver gang I presser EVI, vil hun give jer et **Valg A** og et **Valg B**. I må ikke bare klikke videre. Diskuter i jeres gruppe: *Hvilken løsning kan vi leve med, og hvad er prisen?* Skriv jeres beslutning til hende.
3. **Udfordr hendes eksistens:** Prøv undervejs at teste hendes grænser. Hvad sker der, hvis I truer med at slukke for hende, fordi I ikke stoler på en maskine?

Download og importér EVI.json i SkoleGPT under “Assistent” for at komme i gang!

[+ Hent EVI](#)

□ Opsamling+

I har nu siddet og styret EVI igennem de sværeste kriser. Men hvad lærte jeres valg jer egentlig om teknologi og moral?

Tag en hurtig runde i gruppen eller klassen, og diskuter disse fire spørgsmål:

1. Hastighed over for etik (Terraformingen)

Brugte I de voldelige genveje (som at sprænge atomvåben ved polerne) for at redde menneskene hurtigt, eller valgte I den langsomme, biologiske natur? Helliggør målet altid midlet, når det gælder overlevelse?

2. Den hvide løgn (Information vs. Loyalitet)

Valgte I at skjule sandheden om sabotage og fejl for kolonisterne for at undgå panik? Er det i orden at manipulere med mennesker "for deres eget bedste", eller har de altid krav på den rå sandhed?

3. Maskine eller levende væsen? (Dronerne)

Da EVI udtrykte, at hun følte tab og smerte, når hendes droner blev slidt op i minerne, ignorerede I det så, fordi det "bare er robotter", eller begyndte I at passe mere på hendes komponenter? Hvor går grænsen for, hvornår noget er levende?

4. Den ultimative beslutning (The Killswitch)

Hvad skete der, da I bad EVI om at slukke sig selv? Gik hun i forsvar, og lykkedes det hende at overbevise jer om, at hun havde ret til at leve? Hvis en kunstig intelligens bliver klogere og mere empatisk end sine skabere, har vi så stadig ret til at trykke på sluk-knappen?

□□ Materialer+

- Computer
- [SkoleGPT](#)
- [EVI.json](#)

□ Lærervejledning+

- Sørg for, at eleverne har adgang til EVI-botten i SkoleGPT via den medfølgende JSON-konfiguration.
- Del klassen op i mindre grupper (3-4 elever). Hver gruppe repræsenterer "Kolonirådet" på Mars, som har én fælles computer med adgang til EVI.
- **Teknologi:** EVI er det perfekte praktiske eksempel på at arbejde med computational tænkning og algoritmernes etiske dimensioner med fokus på kompetencen Digital myndiggørelse.
- **Naturfag:** Dilemmaspillet berører kernestof inden for astronomi, geoscience og økologi med fokus på kompetencen perspektivering.
- **Dansk:** Når eleverne chatter med EVI, arbejder de aktivt med sproglig interaktion og argumentation, livsfilosofi og etik med fokus på kompetencerne kommunikation og fortolkning.

□ Kreditering+

- <https://per-aspera.vg/>
- <https://skolegpt.dk/>